

Mitologia Greków

Na początku był C h a o s . Któż zdoła powiedzieć dokładnie, co to był Chaos? Niejedni widzieli w nim jakąś istotę boską, ale bez określonego kształtu. Inni – a takich było więcej – mówili, że to wielka otchłania, pełna siły twórczej i boskich nasieni, jakby jedna masa nieuporządkowana, ciężka i ciemna, mieszanina ziemi, wody, ognia i powietrza. Z tej napełnionej otchłani, kryjącej w sobie wszystkie zarodki przyszłego świata, wyłoniły się dwa potężne bóstwa, pierwsza królewska para bogów. U r a n o s – Niebo i G a j a – Ziemia. Oni dali początek wielu pokoleniom bogów.

Z ich małżeńskiego związku wyszedł wielki ród t y t a n ó w [. . .]. Młodszym rodzeństwem tytanów byli k i k l o p o w i e (cyklopi) i h e k a t o n c h e j r o w i e – sturęcy. Cyklopi, potwornego wzrostu, o dzikim wyglądzie, mieli jedno oko w środku czoła, a hekatonchejrowie o stu rękach przerażali swą siłą niezłomną. Uranos nie był zadowolony z tego potomstwa, które było szkaradne lub okrutne. Wszyscy oni napełniali go strachem i odrazą. Nie spodziewając się po nich ani wdzięczności, ani poszanowania swej władzy ojcowskiej, strącił ich w bezdenne czeluści Tartaru* [. . .].

Gaja słyszała jęk potępionych tytanów dobywający się z przepastnych wnętrzości ziemi. Zniechęcona wyrodnego ojca i zaczęła knuć spisek przeciw jego władzy bezwzględnej. Namowom matki uległ najmłodszy z tytanów – K r o n o s , dotychczas niepozbawiony wolności. Uzbrojony w żelazny sierp, zaczął się na Uranosa, okaleczył go haniebnie* i strącił ze świetlistego tronu bios. [. . .]

Nad światem rządził Kronos wraz z małżonką R e j ą . Był to władca ponury i podejrzliwy. Większą część uwięzionych braci pozostawił w otchłaniach Tartaru. Zachował w pamięci klątwę ojca, który mu przepowiedział, że i jemu syn odbierze berło. Każde więc dziecko, które powiła* Reja, natychmiast połykał. [. . .] Gdy urodziło się szóste dziecko, Reja podała Kronosowi kamień zawinięty w pieluszki. Kronos połknął kamień, sądząc, że połyka syna.

Tymczasem Reja zesłała na ziemię. Chciała umyć niemowlę, ale nigdzie nie mogła znaleźć źródła. Pomodliła się do Gai i uderzyła berłem o skałę. Z twardego głazu wyłynął jasny strumień wody. Wykąpawszy małego, nadała mu imię: D z e u s * . [. . .] Dzeus chował się pod opieką nimf górskich, karmiony mlekiem kozy A m a l t e i . [. . .]

Dzeus dorósł i wyszedł z ukrycia, miał teraz stanąć do walki z ojcem. Poradził matce, aby przede wszystkim dała Kronosowi potajemnie środek na wymioty. Wtedy Kronos, wśród straszliwych męczarni, wyrzucił z powrotem połknięte potomstwo. Był to wcale piękny zastęp młodych bogów: synowie – H a d e s i P o s e j d o n , i trzy siostry – H e r a , D e m e t e r i H e s t i a .

Fragment książki Jana Parandowskiego, *Mitologia. Wierzenia i podania Greków i Rzymian*

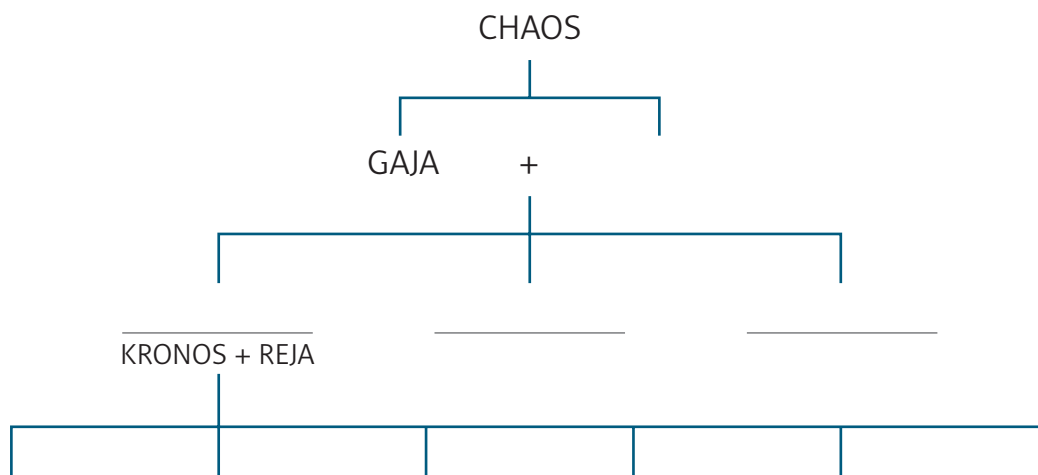
Tartar – najmroczniejsza część krainy podziemia

niehaniebnie – tu: okrutnie

powiła – urodziła

Dzeus – inaczej Zeus

1 Na podstawie tekstu uzupełnij schemat, nazywając bogów.

2 Połącz imiona bogów z ich funkcjami. W razie trudności znajdź takie same układy symboli.

▶▶▶ Zeus	◀▶▶ bogini urodzaju
◀▶▶ Demeter	▶▶▶ opiekunka domowego ogniska
▶▶▶ Hestia	▶▶▶ uosobienie ziemi
◀▶▶ Posejdon	▶▶▶ patronka kobiet
▶▶▶ Hades	▶▶▶ władca bogów
▶▶▶ Gaja	◀▶▶ władca mórz
▶▶▶ Hera	▶▶▶ bóg podziemia

3 Ustal kolejność wydarzeń opisanych w tekście, a następnie wpisz odpowiednie numery.

☐ Narodziny Zeusa.	☐ Powstanie pierwszej pary bogów.
☐ Odebranie władzy Uranosowi.	☐ Dzieciństwo Zeusa na ziemi.
☐ Uratowanie rodzeństwa przez Zeusa.	☐ Strącenie dzieci Uranosa do Tartaru.
☐ Narodziny dzieci Gai i Uranosa.	☐ Ocalenie Zeusa przez matkę.
☐ Okrutne rządy Kronosa.	

4 **Uzupełnij wypracowanie. Napisz rozwinięcie pracy pt. „Moja ulubiona opowieść o początkach świata”. Wykorzystaj plan wydarzeń z ćwiczenia 3.**

Ludzie od wieków próbowali odpowiedzieć na pytanie, jak powstał świat. Rozwiązania tej zagadki szukano w gwiazdach, odwoływano się do religii, nauki lub filozofii. Stworzono wiele historii o początkach świata. Opowieści te – przekazywane z pokolenia na pokolenie – wpływały na wyobraźnię ludzi i ich poglądy na świat. Jest wiele bardzo ciekawych historii o powstaniu świata, ale moją ulubioną na zawsze pozostanie mit o początkach istnienia stworzony przez starożytnych Greków.

Bardzo mi się podoba mitologiczna opowieść o powstaniu świata. Jest pełna napięcia i zwrotów akcji – przypomina dobry film sensacyjny. Z tą historią kojarzą mi się wspaniałe chwile z mojego wczesnego dzieciństwa, kiedy dziadek wprowadzał mnie w magiczny, czasami przerażający świat greckich bogów. Choć dziś znam poglądy naukowców na temat powstania świata, opowieść Greków na zawsze pozostanie moją ulubioną historią.